

Falsterbo: «No ens veiem amb 80 anys cantant ?Paf, el drac màgic'»

Parlem amb Eduard Estivill sobre el disc de comiat que presenta amb el grup històric Falsterbo

Montse Domènech i Eduard Estivill (Falsterbo) | Arxiu

Falsterbo és un grup de llarga trajectòria que s'acomiada amb *Adéu, Paf* (U98 Music, 2021), un àlbum que ha produït Toni Xuclà, i una gira final abans de marxar dels escenaris. Al llarg de mig segle el trio barceloní fundat per Eduard Estivill, Joan Boix i Amadeu Bernadet ha bastit un repertori de cançó-folk que ha deixat per a la història emblemàtiques peces com "Quan el sol es pon", "Aï, adéu cara bonica", "L'estranya joguina" i, especialment, "Paff, el drac màgic". Amb Estivill, l'únic 'falsterbo' des dels inicis, repassem la vida del grup i el seu darrer disc.

Falsterbo ha enregistrat el darrer disc i a més heu anunciat una gira de comiat fins al 2023. Com heu arribat fins aquí?

Durant la quarantena per la covid, **Isidor Marí** va enviar una cançó que ens va emocionar, "Si em quedés mai cec". I com que estàvem confinats, vam gravar les veus amb un iPhone i vam fer un vídeo. Una cançó ens va portar a l'altra, i la següent va ser "Ulls clucs". Vam plantejar un EP, però ens vam anar engrescant i el vam ampliar fins a deu cançons. Al final el disc té onze cançons. El so és el que hem anat forjant els últims anys amb guitarres acústiques, mandolina, violí, baix i veus. I després ha passat a mans de **Toni Xuclà**.

Serà un disc especial?

Quan ja teníem el disc enllestit ens vam plantejar què volíem fer. Fa 53 anys que cantem i hem decidit acabar amb dignitat. Sempre hem cantat per *hobby* i volíem ser capaços d'acabar amb el cap ben alt. Som molt perfeccionistes i no concebem la decrepitud. Ens ho passem més bé assajant que als escenaris, per això actuem en directe amb un sol micròfon, per intentar que soni igual que al local.

Com acabarà la història de Falsterbo?

La idea és acabar bé, i vam decidir convertir-lo en un disc de comiat. No ens veiem amb 80 anys cantant "Paf, el drac màgic". La nostra vida ha estat cantar cançons i que la gent les cantés amb nosaltres, sobretot el "Paf", que fa 50 anys que vam gravar per primer cop i se la saben tres o quatre generacions.

'Adéu, Paf' tindrà un aire nostàlgic?

Hem intentat mantenir la nostra línia habitual del folk nord-americà, però aquesta vegada ens hem volgut fixar en referents actuals, en grups com **Mandolin Orange** o **The Milk Carton Kids**, per exemple.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=fUM4NI7jYew>

Al disc hi ha peces noves, us acomiadeu d'en Paf i recupereu cançons que potser en el seu moment van passar desapercebudes.

Sí, hem recuperat "Noia bruna", "Bus", "Pressentiment" i "El primer dia", tot i que la darrera la vam publicar mig d'estranyis. Són cançons que ens agraden i que no havíem quedat prou contents de com estaven gravades.

Com serà la gira de comiat?

Seran concerts amb el repertori històric de **Falsterbo**. Hi haurà des de "L'estranya joguina", "Quan el sol es pon", "Raons que rimen", "Sanibel", "Embolica les penes" o "Camí ral" fins a les últimes cançons. Els directes seran de dues hores i per a la gira hi haurà una banda de vuit músics amb la incorporació de **Magalí Datzira** (contrabaix), **Aleix Bou** (bateria), **Àlex Badia** (teclats) i **Guillem Callejón** (guitarra), així com la participació del guitarrista i productor **Toni Xuclà**. A més, a cada concert hi vindrà un convidat que no anunciarem.

L'INICI ALS ESTATS UNITS

Fem una mica d'història de Falsterbo i comencem per la prehistòria.

Jo estava en un grup d'escoltes. Ens agradava la música folk i un dia hi va venir a cantar **Joan Boix**, que havia tornat dels Estats Units. El cap del nostre clan, **Ramon Domènech**, coneixia el **Xesco Boix** i això va fer que la nostra principal activitat fos la música folk. Al final ens van acabar expulsant de l'agrupament perquè en aquella època es considerava que les colles havien d'arreglar algun camí, cuidar les monges de no sé on o ensenyar a infants de determinats barris. Però cantar folk no es considerava que fos fer res de bo.

Malgrat tot, vas seguir cantant...

Sí, en **Joan** es va integrar al grup i vam començar a assajar les primeres cançons per a un festival dels escoltes que s'havia de fer a Barcelona i que es deia Mercat de Calaf. Vam assajar "Mou, senyor" i vam traduir "Kumbayà", en **Xesco** va adaptar al català "Vull ser lliure" i "No serem moguts"... Abans d'aquella actuació jo vaig marxar a Amèrica i no hi vaig participar, però el **Ramon** i el **Joan** em van escriure i em van explicar que havia estat un èxit i que seguien fent noves cançons...

Als Estats Units anaves a concerts?

Cada setmana. Vivia a Carlsbad, una petita ciutat californiana entre San Diego i Los Angeles. Els cantants que vaig veure aquells anys van ser **The Mamas & The Papas**, **The Beach Boys**, **Peter, Paul & Mary**...

Els vas arribar a conèixer?

No! Jo era jovenet i tímid. Els anava a escoltar i prou! Ni tan sols n'adaptava les cançons al català.

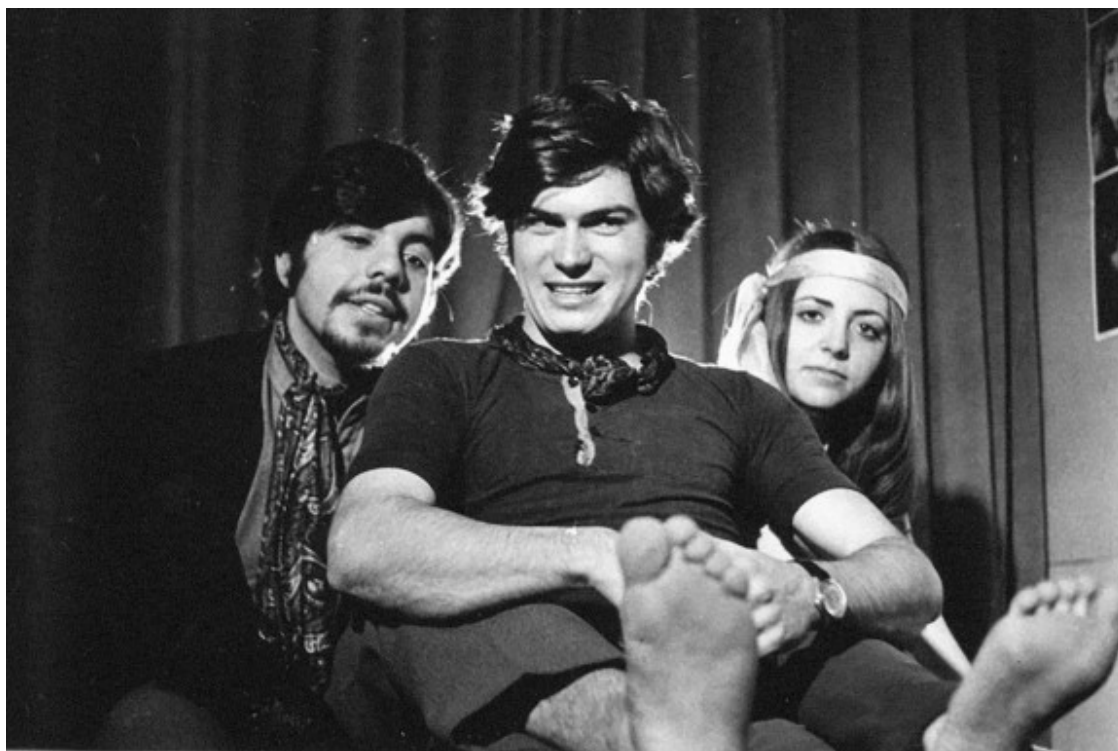
Bé, sí, en vaig adaptar una, "És molt tard" ("The Last Thing on My Mind"), de **Tom Paxton**, que fins i tot vam fer amb **Falsterbo**. Uns anys més tard, amb **Falsterbo Marí**, vaig proposar de fer la versió d'**Isidor Marí**, perquè m'agradava molt més que la nostra.

Quan vas muntar el teu primer grup?

El primer va ser **Joan i Eduard**. Vaig arribar de Califòrnia el juliol del 1967. El **Grup de Folk** s'havia format mesos abans i una de les formacions que l'integraven era el duet **Ramon Casajoana i Joan Boix**, que cantava "Escolta-ho en el vent" i altres temes. Llavors **Casajoana** va marxar i ens vam retrobar amb el **Joan**. Jo ja coneixia totes les cançons, perquè les havia apreses als Estats Units, i tothom les estava traduint. El segon dia que havíem quedat per assajar ja em va dir que l'endemà tocaríem a un festival folk a Horta. I vam anar-hi a cantar tot i que només teníem dues cançons!

Com es vivia en aquella època?

Era l'època dels duets **Manolo y Ramón, Juan y Junior...** i el nostre va durar un parell o tres de mesos, fins que un dia ens van contractar per fer un bolo a l'església de Sant Medir, a la Bordeta. L'organitzador era **Amadeu Bernadet**, que en acabar l'actuació se'ns va acostar i ens va dir que tocava el contrabaix i es va oferir per acompanyar-nos algun dia. Li vam dir que ja l'avisaríem per parlar abans entre nosaltres. Només teníem 19 anys i quatre cançons i ja ens pensàvem que érem qui sap què. Vam quedar amb ell a casa seva i resulta que se sabia les quatre cançons. Les vam tocar i li vam dir "molt bé, ja et direm alguna cosa". Ens vam mirar i vam dir: "Aquest tio toca de puta mare!". Vam acceptar que vingués amb nosaltres però que s'havia de posar al darrere a l'escenari, com el baix de **Peter, Paul & Mary**.

Eduard Estivill, Joan Boix, Montse Domènech (Falsterbo 3), l'any 1970 Foto: Arxiu

I com vau arribar a Falsterbo 3?

Vam començar a escriure noves cançons i l'**Amadeu** aportava idees, harmonies... Ja era clar que

érem tres. El **Joan Boix** sortia amb una noia sueca que es deia Hernstein i era de Falsterbo, i va proposar el nom del seu poble per al grup. Al cap de dos dies la noia se'n va tornar però el nom del grup es va quedar. El 3 el vam posar perquè estaven de moda els números: **Els 7 d'Aquí, Som 3, Els 3 Tambors, Els 4 Gats, Dos+Un...** Al cap de poc l'Amadeu va marxar a fer la mili i va entrar la **Montse Domènech**.

L'entrada de la Montse va ser ?poc ortodoxa'?

La vam enredar. Li vam dir: "Vine, que cantarem unes cançons". Teníem un concert al teatre Moratín de Barcelona i estava ple. Ella se sabia totes les cançons... i ja es va quedar.

A partir d'aquest moment vau canviar de formació alguns cops fins a establitzar-vos.

Quan l'**Amadeu** va tornar, el **Joan** ja estava malalt i es va dedicar sobretot a fer lletres. Vam seguir fins que va marxar l'**Amadeu**. Llavors vam gravar tres àlbums, *Folk* (Tic Productora / Concèntric, 1971) -amb la primera versió de "Paff"-, *Sons* (Tic Productora, 1972) i *Ja no tinc altra sortida* (Edigsa / Als 4 Vents, 1976). Després va venir un temps sense concerts fins que el director Àngel Fàbregas ens va encarregar *Rastres* (Als 4 Vents, 1982). Vam fitxar per PDI i va entrar **la Clua** de tercer membre, una constant en la història de **Falsterbo**. I curiosament han estat etapes de deu anys. Després va ser **Isidor Marí** i ara **Jordi Marquillas**.

Jordi Marquillas, Montse Domènech i Eduard Estivill (Falsterbo) Foto: Jordi Blancafort

Heu estat mai a Falsterbo?

No. Mai. Hem estat a Malmö, que és a prop. Però una vegada vam fer una cosa molt especial. Vam llegir al diari que una nena havia estat a punt d'ofegar-se a Sant Pol de Mar, i la família era

de Falsterbo. Vam anar-hi i els vam portar un disc. Van quedar astorats... Va ser surrealista. El **Jordi Batiste** em va enviar una foto feta a Falsterbo, que ell sí que hi va anar.

Us vau plantejar ser professionals?

A través del nostre segell Als 4 Vents ens va arribar una proposta de CBS: ens volia fixar i ens podríem dedicar professionalment a la música. Teníem 23 anys. Els vam preguntar les condicions i ens va respondre que era una dedicació total i que ells ens dirien què havíem de fer, com havíem d'anar vestits, quin tipus de cançons havíem de cantar... Van dir que podríem cantar en català però que també n'hauríem de fer en castellà, en anglès...

I vau dir que no...

En vam parlar els tres. El **Joan** estava fent tercer d'Econòmiques; la **Montse**, tercer de Filosofia, i jo, tercer de Medicina. La raó que va fer que no acceptéssim la proposta és que ens volien suggerir les cançons que havíem de cantar. Portaven al cap que fóssim un grup de l'estil de **Mocedades** o **Nuestro Pequeño Mundo**. Vam decidir que seguiríem fent el que ens donés la gana, cantant el que volguéssim i que viuríem de les nostres professions.

I no us n'heu penedit mai?

No, ens han anat molt bé tant les feines com la música. Hem fet el que ens ha donat la gana i notem un reconeixement molt gran. Avui m'han trucat per fer un bolo l'any 2023 i he dit que no, que ja estaríem retirats.

VERSIONS I CANÇONS PRÒPIES

A Falsterbo se us coneix per les adaptacions però hi ha un bon gruix de cançons pròpies. Com heu trobat l'equilibri?

El **Joan** ja tenia cançons i jo vaig escriure "Deixa la por" al segon EP. No ens vam plantejar si volíem fer peces pròpies o adaptacions, ens fixàvem en l'estil musical. I encara ho fem, ens adaptem al que va sortint. Al segon disc hi ha "Cançó al cor", una cançó del **Joan** sobre la seva malaltia que és de les més brutals que he sentit mai. Ens posa la pell de gallina.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=0-G2XpS1jPo>

La gent respon igual amb les peces pròpies?

No és el mateix cantar "L'estranya joguina", que fa 40 anys que cantem, que una de nova, però hi ha cançons noves que funcionen molt bé, com "Embolica les penes", "Sanibel" o "Un altre destí". A nosaltres no ens mou l'ego d'intentar que les nostres cançons tinguin més èxit que les adaptacions. Ens agrada preparar les cançons. Cantem pel gust de cantar i això tan senzill és el que ens va unir amb l'**Isidor Marí**. Ell també canta pel gust de cantar.

Falsterbo va tenir una gran incidència en la primera etapa als setanta i vuitanta, i després amb el retorn al costat d'Isidor Marí, amb 'Salta un ocell' i 'Cor de crom' (Música Global, 2000-02). Què va passar entremig?

Va ser la tornada amb **la Clua**, que tenia la idea de fer cançons més modernes i fugir del folk. També és l'etapa en què ens dedicàvem menys al grup perquè estàvem molt abocats a les nostres feines. Va ser el moment de menys repercussió popular però també estem satisfets del que vam fer. I amb l'arribada de l'**Isidor** vam tornar a emprendre la línia clàssica de **Falsterbo** i ja no l'hem deixada.

Falsterbo l'any 2002 Foto: Arxiu Folc